

RZEWNO (71) *av*

rzewno (67), **rzewnie** (4), [rzewno *a.* rzewnie]; rzewnie *KochPieś*, *ZawJeft*, *GrabowSet*, *PudłDydo*.

Oba e oraz o jasne.

[*sup n(a)jrzewni(e)i*].

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Z uczuciem smutku, żalu, smętnie; z płaczem; amare HistAl, Cn; acriter HistAl (71) : BierEz K4, Q3v; Mariá [...] od wielkie żałosci ledwe przemowila/ a wełtchnąwłfy rzewno rzekla. OpecŻyw [80]v, 156; StryjWjaz A4v; GrabowSet X; [Apolog 30].

Zwroty: »rzewno lamentować, narzekać, [kwilić]« [szyk zmienny] (2:1): Y iał też z niewiałtą płákác/ A bárzo rzewno nárzekác BierEz G4v; Tedy łła zá nim wielka tłułfcza ludu/ y niewiałt: ktore rzewno płákály y lámentowály [plangebant et lamentabantur] Leop Luc 23/27; Płaczą też po ogrodziech niewymownie owi Co przyłzli z Hellełpontu bogowie wierzbowi. W żałobie chodząc płaczą/ lámentuią rzewno KlonŻal B; [Siedział Ieremiałz płącząc/ y rzewno kwilił to płączliwe nárzekanie nád Ieruzálem Leop Thren 1/1 (Linde); Najrzewnziej Śłęczacy Dzień po dzień narzekają, chudzi nieboracy PismaPolit 19].

»rzewno płakać (a. rozplakać się, a. zapłakać), łzami się zalewać, płaczący« = acriter a. amare a. valde flere, amare plorare HistAl; illachrymare, multum flere, profundere lacrymas Mącz [szyk zmienny] (57:1:3): Zoná kiedy go widziála/ K ścienie oczy odwracála. Nárzekála rzewno płącząc BierEz B4, G4v, Q4v; O dziewitzo blogołlawioná/ powiedz nám/ [...] tzo máłs za łprawę tako trudną/ iłż płaczęłs tako rzewno? OpecŻyw 82, 22v, 36, 48v, 72 [2 r.], 88v (15); PatKaz II 63v [2 r.]; panna Afenech [...] ná známyę łmętku [...] głowę łwą połypála popiołem/ á padłfy ná ziemię przez łiedń dni rzewno płakála HistJóz C, B4v; [Dariusz] vpadł ná ziemię ná oblicze łwoie/ thamże począł ciężko wzdychać y rzewno płákác HistAl F4v, B4v, E8, F3, L3, Nv, N2, N3v; MurzHist Kv; Leop Ier 23/10, Luc 23/27; BielKron 35; Mącz 162d, 181c, d, 236b; GórnDworz Dd4; A mogłaby ná nas oná pirwłza náturá náłzá rzewno záplákác/ w ktoreiechmy łie w niewinności vrodzili/ mowiac nam ty łłowá O nędznicy nędzni/ [...] RejZwierc 67; HistRzym 32v, 34, 42v, 62; SkarJedn 269, 403; Siedziałeł w iałkini iedney łmutny Pietrze/ przez one trzy dni y trzy nocy/ rzewno płączący łmierci Pána twego SkarŻyw 598, 51, 58, [223], 244, 251, 252, 310; Połtoię máł/ á dowiém łye pewnie/ Dla czego płacze tá páni tak rzewnie. KochPieś 18; Anioł [...] zwiáłtował Krolá niebieskiego/ W iałłiłkách leżącego/ á rzewno płączącego ArtKanc B3; fráłunék łwoy łłowy Włzytkim podał/ łzami łye rzewnie záłéwáiąc ZawJeft 48; KołakCath B3; WujNT 878; [Dydo] mieczá dobyłá/ rzewnie záplákawłzy/ Vkládłá/ łie ná łóžu: á máło zetrwawłzy/ Niłzi miecz w łię wráziłá/ thy ołtátnie łłowá/ Przerzekłá tuż przed łmierciá PudłDydo B4v; ZbyłPrzyg B3; [RozmyłDomin 4, 76, 81, 96; Pozdraw B6; HerbOdpow L5].

Szereg: »rzewnie z płaczem, płaczkliwie a rzewno« (1:1): Ale niektory muzyk mieyłki [...] padł przed nogi Alexandrowe/ natychmiał począł płaczliwie a rzewno łpiewác [per artem musicam lamentari] HistAl D3v; Potym gdy go poczęły rzewnie s płaczem prołić/ By przełiw łwym nie raczył tey woyny podnołić. PaprPan Gg2v.

Synonimy: płaczliwie, smętno, smutno, żałosciwie, żałołliwie, żałołnie.

Cf **RZEWLIWIE, RZEWNIWIE**

DDJ